

10 oktober 2023

Advies openbaarheids- regimes archief Bijlmerramp

Technische briefing voor de Vaste Commissie voor Binnenlandse Zaken

Inhoud presentatie

- Introductie Adviescollege
- Achtergrond openbaarheidsregimes
- Archief Bijlmerramp
- Plan van Aanpak
- Voorlopige bevindingen archiefonderzoek
- Hoe nu verder?
- Vragen / opmerkingen

Wet open overheid

Artikel 7.1 Adviescollege

- Er is een Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding.

Artikel 7.2 Taakopdracht

- Gevraagd en ongevraagd advies regering en parlement
- Adviseren over de meerjarenplannen informatiehuishouding aan MBZK en stas Cultuur en Media.
- Bemiddelen en adviseren bij klachten van journalisten en wetenschappers (beroepsmatig belang) bij woo-verzoeken.
- Bevorderen toepassing wet.

Advies regering en parlement

- Gevraagd én ongevraagd advies over de uitvoering van regels over openbaarmaking van overheidsinformatie.
- Aan regering en parlement.
- Over de toepassing van de Woo en bijzondere bepalingen over openbaarmaking in andere wetten met een afwijkend openbaarheidsregime door bestuursorganen, maar ook onderwerpen die informatiehuishouding raken, waaronder duurzame toegankelijkheid van informatie.

Proces tot nu toe

- 18 april: brede steun motie adviesaanvraag
- 31 mei: adviesaanvraag verstuurd door Kamer
- 6 juli: Plan van Aanpak naar Kamer
- Augustus/September: oriënterend archiefonderzoek en gesprekken

Openbaarheidsregimes I

- Overbrenging naar Nationaal Archief markeert een overgang in openbaarheidsregimes.
- Hoofdregel: meer documenten openbaar na overbrenging
 - **Voor overbrenging:** Woo
 - Bestuursorgaan zoekt zelf naar de gevraagde informatie in documenten.
 - Openbaarmaking van informatie in documenten.
 - Uitzonderingsgronden Woo
 - Nb. Actieve openbaarmaking Woo is nog niet in werking getreden, dan ook sneller en inzichtelijker documenten openbaar onder de Woo.
 - **Na overbrenging:** Archiefwet
 - Verzoeker zoekt zelf de documenten aan de hand van een inventaris
 - Openbaarmaking van documenten (in geheel openbaar of beperkt openbaar)
 - Uitzonderingsgronden Archiefwet

Openbaarheidsregimes II (Archiefwet)

- Rol archiefvormer bij beperking openbaarheid
- Drie uitzonderingsgronden (max 75 jaar)
 - Eerbiediging persoonlijke levenssfeer
 - Het belang van de Staat of zijn bondgenoten
 - De onevenredige benadeling van een ander belang
- Beperkingen op het niveau van inventarisnummer

Archief Bijlmerramp I

- Archief Bijlmerramp is onderdeel van een groter archief: het archief Raad voor de Luchtvaart en Bureau Vooronderzoek Ongevallen en Incidenten (BVOI)
- Gevormd in de periode 1918 – 1998 (42 meter archief)
- Deels te vernietigen archief, toch bewaard

Archief Bijlmerramp II (openbaarheid)

- Bij overbrenging in 2010 in eerste instantie beperking openbaarheid vanwege persoonlijke levenssfeer.
- Maar Verdrag inzake de internationale burgerluchtvaart uit 1947 (Verdrag van Chicago) stelt andere eisen.
- Verdrag bevordert “*Just Culture*” en verbiedt openbaar maken bepaalde categorieën documenten.
- Vanaf 2017 herbeoordeling en in oktober 2022 een nieuw besluit.

Archief Bijlmerramp III (openbaarheid)

- Onderzoeksdossiers nu beperkt openbaar vanwege het belang van de Staat of zijn bondgenoten.
- In dat geval beoordeelt ministerie van IenW zelf de inzageverzoeken, niet de rijksarchivaris
- Documenten genoemd in Verdrag niet verstrekt, tenzij
 - a) in belang van de luchtvaartveiligheid
 - b) balancing test

Onderzoeksvragen Plan van Aanpak

- Hoofdvraag: welke mogelijkheden zijn er om de openbaarheid van en toegang tot de dossiers te vergroten?
- Doen we door middel van:
 - Archiefonderzoek
 - Internationaal onderzoek
 - Betrekken vergelijkbare archieven
 - Gesprekken belangengroepen

Oriënterend archiefonderzoek (quick scan)

Hoofdvraag: eerste indruk van de aangetroffen stukken

- Op basis van beschrijving een selectie gemaakt
- Uiteindelijk $\frac{3}{4}$ van de dossiers bekeken
- Stukken in teken van achterhalen oorzaak neerstorten vliegtuig

Voorlopige bevindingen I

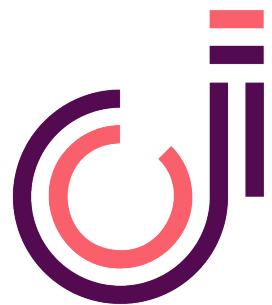
- Beperking openbaarheid lijkt in sommige gevallen niet altijd terecht
- Wel nader onderzoek nodig om vermoeden te bevestigen
- Doen we door nog een keer de archieven in te gaan
- En vergelijken met andere relevante archieven, zoals archief Parlementaire Enquêtecommissie vliegcrash Bijlmermeer

Voorlopige bevindingen II

- Ook wanneer we kunnen volgen wanneer stukken onder de reikwijdte van het verdrag vallen, rijst de vraag of er niet toch meer ruimte mogelijk is voor openbaarheid.
- Instrument uit Verdrag hiervoor is de balancing test
- Internationaal onderzoek om dit te onderzoeken
 - Welke documenten vallen onder het Verdrag
 - Toepassen Verdrag door andere landen
 - En dan met name toepassen en uitkomsten balancing test

En nu verder

- Gesprekken met belangengroepen in oktober/november
- Tussenbericht Kamer in november/december
- Internationaal onderzoek naar verwachting opgeleverd eind december 2023
- Aanbieden integraal Advies aan Kamer Q1 2024

Adviescollege
**Openbaarheid en
Informatiehuishouding**

www.acoi.nl

Wilhelmina van Pruisenweg 52
2595 AN Den Haag
Postbus 18601
2502 EP Den Haag